

Горблюк О.А.,

Національний університет “Острозька академія”

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ЯК СВОЄРІДНИЙ ЗАСІБ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ БУТТЯ

Сучасні індустріально-розвинуті спільноти належать до динамічних, до тих, що швидко змінюються, а тому мова, точніше її словесна оболонка, в подібних спільнотах дуже рухлива, у результаті чого за період життя одного покоління її словниковий склад зазнає серйозних змін не лише в сенсі збільшення або зменшення обсягу, але й у сенсі зміни цілих блоків слів і словосполучень на інші, можливо, навіть близькі за значенням, але різні за звучанням. Крім того, суспільство сучасної культурно-історичної епохи являє собою рухливу систему, що включає в себе безліч субкультурних утворень, кожне з яких має власну специфічну лексику, власний сленг. При цьому слід зазначити, що субкультури не є абсолютно замкнутими, ізольованими утвореннями, і будь-яка сучасна людина належить одночасно до декількох субкультур. Це призводить до того, що субкультурна сленгова лексика стає не “закритою” й зрозумілою лише вузькому колу людей, що входять у конкретну культуру, а проникає і взаємодіє з так званою літературною мовою.

Характерною рисою сучасної культурно-історичної епохи є наявність у ній такої соціально-демографічної групи як молодь, при цьому молодіжний сленг, який використовують як представники молодіжних субкультур, так й інші, несубкультурні молоді за віком люди, повністю відбиває й вербалізує буття його носіїв.

Актуальність теми спричинена тим, що лексичний склад англійської мови, як і будь-якої іншої мови, містить велику кількість сленгових утворень, що відповідають певним соціальним та професійним групам людей. Існування різноманітних діалектизмів, сленгізмів тощо доводить, що мова залишається динамічною системою, яка постійно живе і розвивається. Сленг як різновид мовного субстандарту традиційно привертає увагу вітчизняних і зарубіжних філологів завдяки яскравому емоційно-експресивному забарвленню, лаконічності й образності сленгізмів, здатності постійно змінювати кордони, що розділяють його з мовною нормою.

Мовний субстандарт як невичерпне джерело поповнення мови потребує ретельної уваги лінгвістів. Уже сама властивість субстандартної системи лексики постійно поновлюватись є цікавою для вивчення цього явища як у теоретичному, так і в практичному планах. Дослідження цих питань дає змогу зрозуміти тенденції розвитку мови взагалі, заглянути в її майбутнє, висвітлити проблему “мова та її середовище”, яка має важливість не тільки для соціальної, але й для “внутрішньої” лінгвістики.

Мета даної публікації – теоретично обґрунтувати та узагальнити дослідження поняття “сленг”, коротко сформулювати основні причини вживання та функції сленгізмів, зробити короткий огляд словотворчих процесів формування молодіжного мовлення.

Поняття сленгу починає все більше завойовувати увагу сучасної філології. На цей час існує достатньо велика кількість визначень сленгу, які, дуже часто, суперечать один одному. Ці суперечності, перш за все, стосуються всього об’єму поняття “сленг”: мова йдеться, зокрема, про те, чи включати в сленг одні лише виразні, іронічні слова, які є синонімами літературних еквівалентів, або ж ще і всю нестандартну лексику, використання якої засуджується філологами.

Молодіжний сленг є засобом спілкування великої кількості людей, об’єднаних віком, та й то досить умовно. Носіями сленгу є, як правило, люди 12-30 років. Однак, не можна погодитися з думкою деяких дослідників, що сленг обслуговує лише незначне число життєвих ситуацій. Сленг охоплює практично всі сфери життя, описує практично всі ситуації, оскільки сленгове слово народжується як результат емоційного ставлення мовця до предмета розмови. Сленг – це постійна словотворчість, в основі якої лежить принцип мовної гри. Нерідко саме комічний, гральний ефект є головним у сленговому тексті. Молодій людині важливо не тільки “що сказати”, але і “як сказати”, щоб бути цікавим оповідачем.

Наукові дебати щодо визначення сленгу тривають протягом двох століть. Автор словника сучасного сленгу Тоні Торн згадує про міжнародний симпозіум із питань сленгу, який проходив у Франції в 1989 році декілька днів і припинив свою роботу так і не ухваливши визначення, яке б задовольнило більшість учасників [9, 4].

Проблематика сленгу є предметом постійного наукового пошуку. Досі не існує єдиної думки з питання трактування поняття “сленг”. Один із сучасних англійських дослідників сленгу Е. Патрідж і його послідовники (наприклад, Дж. Гринок і К.І. Киттрідж)

визначають сленг як існуючі в розмовній сфері нестійкі, не кодифіковані, а часто і зовсім безладні випадкові сукупності лексем, які відображають суспільну свідомість людей, що належать до певного соціального або професійного середовища [7, 25].

У. Потятинник американський сленг тлумачить як “особливий соціостилістичний субваріант ненормативної англійської мови у США із наскрізною соціодемографічною дистрибуцією, який характеризується: соціопсихологічною мотивацією вживання; соціостилістичною зниженістю повідомлення; домінуванням конотативного компонента над денотативним; неодмінно більш чи менш обмеженою функціональністю; неоднорідністю складу; надлексикалізацією певних сфер” [5, 38].

Деякі автори розглядають сленг як вульгарну, злодійську мову, якої слід уникати і яка приречена на швидке відмирання; інші, навпаки, вважають сленг ознакою життя, оновлення і поступального розвитку мови. Ф.Дж.Уїлстек (*The Spectator*, May 18, 1907) писав: “Педантизм в мові – це дурість..., сленг дуже часто є виразом концентрованої життєвої сили мови”. Американський лінгвіст Сі. Хаякава називає сленг “поезією повсякденного життя” [8, 543].

У радянській англістиці найбільш розгорнуте визначення сленгу дане В.А. Хомяковим. Сленг – це “особливий периферійний лексичний пласт, що лежить як поза межами літературної розмовної мови, так і поза межами діалектів загальнонаціональної англійської мови, та включає в себе, з одного боку, шар специфічної лексики і фразеології професійних говорів, соціальних жаргонів і аргю злочинного світу, а, з іншого, шар широко поширеної і загальнозрозумілої емоційно-експресивної лексики і фразеології нелітературної мови. Сленг – це відносно стійкий для певного періоду, стилістично маркований лексичний пласт, компонент експресивного просторіччя, що входить в літературну мову та володіє пейоративною експресією” [6, 43].

Сленг найяскравіше розвивається у молоді віком приблизно від 12 до 25 років. Це, очевидно, найактивніша частина суспільства щодо творчості, зокрема й творчості мовної. Остання може розглядатися в одному ряду зі всебічним експериментуванням, притаманним у молодому віці. Сленг є частиною молодіжної субкультури і, як і будь-яка мова, є невід’ємною частиною суспільної групи.

Молодіжний сленг є найбільшою динамічною частиною лек-

сичної системи мови, яка безпосередньо відбиває соціокультурні зміни в суспільстві. Молодь як соціальна група суспільства завжди намагалась протиставити себе світові дорослих. Крім того, суперництво, яке завжди співіснує між окремими молодіжними групами, найбільш яскраво відображає характер суспільного розвитку. Сленг, який використовується в особливих формах мовного спілкування, характерних для молоді, набуває актуальності в силу різних причин. Крім властивого для молоді прагнення до оригінальності мовного вираження, сленг може виступати в якості знака протесту як реакція на суспільні протиріччя та життєві негаразди, і навіть як знак потенційної агресивності, готовності до відкритого зіткнення. Суперництво між представниками різних соціальних груп супроводжується конкуренцією мовних форм і стилів спілкування. Тому групове і міжгрупове спілкування представників різних соціальних груп є середовищем, в якій народжується новий стиль життя і нова мова.

Важливим залишається питання, яка роль належить сленгу в тій чи іншій соціальній спільноті. Сленг виконує такі функції: об'єднує особу з групою, водночас вирізняючи відповідну групу з-поміж інших, а також стає мовним знаряддям інтерпретації дійсності. Сленгові термінологія, як кожна мова, в певний спосіб інтерпретує дійсність, накреслюючи образ світу згідно з системою суспільних вартостей, які приймає група. Так, молодіжний сленг виражає жартівливе, ігрове трактування дійсності [1, 33]. Функції сленгу тотожні функціям загальнонародної мови, але якщо остання консолідує всю національну спільноту, відрізняючи її від інших націй, то об'єднавча функція сленгу діє на вужчому, груповому рівні, виокремлюючи всередині соціуму групи людей за певними ознаками – професією, родом діяльності, інтересами, віком тощо.

Розвиток мови обумовлений в значній мірі розвитком його словотворчої системи, становленням нових словотворчих моделей слів, зміною тих, що існують, збільшенням або зменшенням їх продуктивності і багатьма іншими чинниками словотворчого процесу. Основне завдання словотворення полягає у вивченні формальних, семантичних, генетичних та інших закономірностей і особливостей утворення нових лексичних одиниць, що виникають в процесі розвитку мови.

В області словотворення найбільш типовою рисою англійського і американського сленгу є перетворення ряду повнозначних слів на напівсуфікси [3, 11]. Так, слово *monkey* використовується як

напівсуфікс із значенням “робітник; механік”: *air monkey, broom monkey, powder monkey*. Слово *happy* перетворилося на напівсуфікс із значенням “ентузіаст, любитель”: *adjective-happy, bomb-happy, brass-happy, coin-happy, cab-happy, car-happy* [10].

Слово *dog* як напівсуфікс синонімічно *man* (зазвичай “хитрий або той, кому пощастило”): *bird dog, crazy-dog, funny dog, handsome-dog, lucky dog*.

Чималу частку сленгових слів в сучасній англійській мові становлять сленгізми, утворені шляхом словоскладання: *fag-end* (cigarette butt), *blab-mouth* (talker), *clever-dick* (loiwow-all), *airy-fairy* (dainty), *argy-bargy* (disputing).

Окрім цього, сленгізми ще можуть входити до складу деяких словоутворень: *ten-day binge, plain-clothed coppers, respectable-looking bloke, self-respecting birds, hard-earned lolly* [10].

Із сленгових суфіксів слід особливо відзначити -о, який не має спеціального значення, але додає словам своєрідний сленговий колорит: *afto* (=afternoon), *botto* (=bottle), *evo* (=evening).

Суфікс -er із значенням діяча, дійової особи часто додається не лише до дієслова, але і до післяйменника: *adder-upper, breaker-upper, closer-upper, goer-awayer, giver-upper, looker-after, putter-awayer, walker-upper*. Таким способом утворені цікаві сполучення слів: *goer-to-bedder, putter-to-bedder, reader-in-bedder* та ін. [4, 73].

Для англійського сленгу характерним є утворення слів-злитків (явище акронімії): *brupper* (breakfast and supper), *tunch* (tea and lunch), *morried* (married + worried); подвоєння кореня чи основи слова (редуплікація): *killer-diller* ‘красень’, *hibbie-jeebie* ‘хвилювання’. В сленговій лексиці спостерігаються слова, утворені шляхом аббревіації: *MAW* (model, actress, whatever), *B.Y.O.B.* (bring your own bottle) [10].

Основним прийомом поповнення словникового запасу мови нестандартною лексикою є семантична деривація, в результаті якої відбувається розширення смислового об’єму слова літературного стандарту за рахунок появи в ньому просторічних лексико-семантичних варіантів.

Велика частина сленгових слів була утворена в результаті переосмислення вже існуючого слова, зміни його існуючого значення. Мовознавці називають цей неморфологічний спосіб творення слів – лексико-семантичним словотворенням. Найбільш поширеними видами такого способу є метафоричні, метонімічні перенесення. Метафоричне перенесення виникає при перенесенні назви

на основі якої-небудь схожості двох предметів (за формою, величиною, зовнішньою подібністю): *dreamboat* (красунчик, красуня), *bad egg* (погана вівця в стаді, “в сім’ї не без виродка”); метонімічні вирази також привертають увагу своєю оригінальністю: *bigmouth* (базікало), *leg man* (хлопчик на побігеньках) [10].

Отже, сленг як ненормативна, неформальна, стилістично знижена, функціонально обмежена мова віддзеркалює загальну культуру, спосіб життя, моральні цінності, етичні пріоритети молоді, а також її ставлення до інших великих і малих соціальних, етнічних, професійних, корпоративних груп.

Єдиного і всеосяжного визначення сленгу немає і дотепер. Неодноразові спроби розмежувати сленг і загальнозживану лексику або сленг і нецензурну мову не дали результатів. Дефініції сленгу, які намагаються нашвидкуруч скомпонувати у ході наукових дебатів, часто виявляються помилковими. З погляду лінгвіста, сленг – це стиль мови, що посідає місце, антитетичне занадто формальній, офіційній мові. Сленгова лексика перебуває в самому кінці можливих засобів мовного спілкування і включає різні форми мови, за допомогою яких люди можуть ототожнювати себе з певними соціальними угрупованнями.

Молодіжний сленг як своєрідний засіб вербалізації буття використовується з метою здійснення комунікативної, регулятивної, емоційно-експресивної та корпоративної мовленнєвих функцій і складається з одиниць, що мають різну лексикографічну маркованість.

Молодіжний сленг “балансує” між тенденціями відмежуватися від звичайної мови соціуму і в той же час повністю не втратити зв’язок з ним. Це виявляється не лише в наявності в нім, з одного боку, загальнозрозумілих мовних елементів і, з іншого боку, лише йому властивих сленгізмів, але і в самих прийомах словотворення, де разом із звичайними способами морфологічного і семантичного словотворення спостерігаються безліч дивних і химерних семантичних зближень, які здаються абсолютно алогічними (слова з “парадоксальною внутрішньою формою”) [2, 17].

При творенні сленгу одним з найбільш продуктивних способів виявляється афіксація, що пояснюється спрямованістю сленгової лексики на відбиття різноманітних відтінків конотації та втіленням експресивної функції. Це завдання реалізується за допомогою використання специфічних сленгових суфіксів, що не мають аналогів у літературній мові або які мають нехарактерне для літературних суфіксів конотативне навантаження.

Таким чином, сучасний молодіжний сленг, виникаючи з потреб вербальної самоідентифікації, посилення мовної виразності, значно розширює експресивну систему англійської мови. У молодіжному середовищі сленг посідає помітне місце як засіб виділення індивіда із маси і своєрідний спосіб вербального спілкування. Сленг як мовна інновація побутує, розвивається та має право на існування.

Література

1. Береговская Э.М. Молодежный сленг: Формирование и функционирование // Вопросы языкознания. – М., 1996. -N 3.-С.32-41
2. Джеус Н.А. Лексико-семантическое словообразование в молодежном сленге: Автореф. дис. – Краснодар, 2008. – 26 с.
3. Зенинина Л.А. Словообразовательные модели в социальных диалектах (на примере американского сленга): Автореф. дис. , 2005.-16с.
4. Маковский М.М. Англ. соц. диалекты. Онтология, структура, этимология: Учеб. пособие для студ. пед. ин-тов по спец. “Иностр. яз.”. – М.: Высш. шк., 1982.- 135 с.
5. Потятинник У.О. Соціолінгвістичні та прагмастилістичні аспекти функціонування сленгової лексики (на матеріалах періодики США). – Дис... канд. філол. наук, 10.02.04. – Львів, 2003. – 246 с.
6. Хомяков В.А. Нестандартная лексика в структуре английского языка национального периода. Автореф. докт. Дис. ... канд. филол. наук. Л., 1980. -25 с.
7. Paitridge E. Slang Today and Yesterday. – London: Routledge and Kegan Paul, 1979.- 476 p.
8. Slang // The Encyclopaedia of Language and Linguistics. – UK: Pergamon Press, 1994, P.543-544.
9. Thorne T. Dictionary of Contemporary English Slang. Third edition. – London: A&C Black, 2007. – 494 p.
10. <http://www.peevish.co.uk/slang>